

LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA FEMINISTA EN EQUIPAMENTS ESPORTIUS MUNICIPALS

ÍNDEX:

01. INTRODUCCIÓ	Pàg. 1
02. MARC NORMATIU	Pàg. 3
03. PROPOSTA PER INCORPORAR LA PERSPECTIVA FEMINISTA EN EQUIPAMENTS ESPORTIUS MUNICIPALS	Pàg. 6
04. BIBLIOGRAFIA, WEBGRAFIA I RECURSOS	Pag. 12

01.- INTRODUCCIÓ

Malgrat els avenços pel que fa a la igualtat de gènere en els diversos àmbits i sectors de la nostra societat, queda encara molt camí per recórrer per l'assoliment de transformacions feministes que garanteixin la igualtat real i efectiva. En relació amb els esports, podem dir que "la presència, la visibilitat i el reconeixement de les dones en els diferents àmbits de l'esport s'ha incrementat considerablement", però hem de continuar apuntant la pervivència **de forts estereotips de gènere relacionats amb la pràctica esportiva**, així com la reproducció de **discriminacions i desigualtats basades en el gènere**¹.

Així doncs, cal atendre les **desigualtats en l'accés i la participació en la pràctica esportiva**, en estreta relació amb el paper assignat a les dones en el treball de la llar i de les cures, fet que comporta que finalment les dones disposin de menys temps lliure². A més, l'oferta i la programació esportiva disponible, així com els espais i equipaments esportius i la seva organització, sovint no responen a les demandes i necessitats de les dones, amb biaixos importants pel que fa a l'ús dels equipaments en

---

¹ *Pla d'impuls de l'esport femení a Catalunya, 2024-2023*, p. 6.

² "Actualment, el 47% de les dones catalanes practiquen esport i/o fan algun tipus d'activitat física, en comparació amb el 62% dels homes". Si apliquem a més els eixos d'edat i lloc de naixement, les nenes i les noies nascudes fora de Catalunya són les que realitzen menys pràctica esportiva. Font: *Pla d'impuls de l'esport femení a Catalunya, 2024-2023*, pp. 11-12.

funció de la seva tipologia³. Existeix, per tant, una **manca d'equitat en la distribució dels recursos esportius** (econòmics, d'horaris i espais, de material esportiu, etc.).

Ens trobem també amb **mancances pel que fa a la visibilització i reconeixement de l'esport protagonitzat per nenes, dones i persones LGBTI+**, fet que produeix una absència de referents i de genealogia feminista en aquest àmbit, a més d'una **comunicació sexista** que reforça els estereotips i rols de gènere i la pressió estètica i corporal sobre les dones⁴. Continua existint una profunda **segregació horitzontal** en relació amb la pràctica de les diferents disciplines esportives, al mateix temps que la **segregació vertical** impedeix que les dones accedeixin en igualtat als equips tècnics i professionals i, sobretot, als llocs de gestió i direcció esportiva⁵. Al mateix temps, si ens fixem en l'esport federat i professional, es detecten **forts obstacles per a les carreres esportives de les dones i una greu absència de drets laborals**.

L'àmbit esportiu, com qualsevol altre àmbit de la societat, tampoc s'escapa de la **pervivència de conductes sexistes i de violències masclistes i LGTBI-fòbiques**, essent al mateix temps un sector que pot i ha d'esdevenir central en el compromís amb la igualtat de gènere i les lluites contra les violències⁶.

Aquest document vol facilitar indicacions i recursos als ens locals per a incorporar la perspectiva feminista i interseccional en els equipaments esportius municipals, partint d'un enfocament ampli que no se cenyeix només a aspectes arquitectònics o de distribució espacial. S'ha organitzat tenint en compte els següents aspectes:

- ✓ Recull bàsic del marc legal de referència en polítiques d'igualtat, específicament de l'àmbit autonòmic, el qual obliga els ens locals a implementar un seguit de mesures i a desenvolupar polítiques públiques amb perspectiva feminista en molts àmbits, inclòs l'esportiu.
- ✓ Proposta concreta que recull obligacions i recomanacions bàsiques per implementar en els equipaments esportius i en les polítiques esportives, les quals es poden complementar amb actuacions que les aprofundeixin i, aspecte indispensable, s'hauran d'adaptar a les realitats de cada context local.

---

³ Així doncs, "les dones prefereixen espais interiors i més pròxims al seu lloc de residència, així com les sales i les piscines. Contràriament, els homes utilitzen més els espais oberts de lliure accés i és habitual que facin desplaçaments més llargs. Principalment també utilitzen les sales, tot i que en menor mesura, i les piscines, i fan un ús molt més habitual dels camp i les pistes". Font: *Pla d'impuls de l'esport femení a Catalunya, 2024-2023*, pp. 27-29.

⁴ "Les dones no només són infrarrepresentades en els mitjans, tant en la manca de cobertura dels esdeveniments esportius com en el nombre de reporteress, periodistes comentaristes o editores, sinó que en ocasions l'actuació femenina també és infravalorada". A més, en ocasions es posa més èmfasi en l'aparença física i en la vida personal i familiar de les esportistes, entre d'altres qüestions. Font: *Pla d'impuls de l'esport femení a Catalunya, 2024-2023*, pp. 25-26.

⁵ Per veure les dades respecte les diferències entre homes i dones pel que fa a tipologies d'activitats esportives practicades, veure *Pla d'impuls de l'esport femení a Catalunya, 2024-2023*, p. 13. També sobre segregació horitzontal i vertical, mirar en el mateix document les dades respecte el lideratge de les federacions, clubs i serveis municipals d'esports, entre d'altres dades interessants (pp. 17-23).

⁶ Les dades disponibles ens mostren que cal incorporar anàlisis en clau interseccional per a poder detectar i aprofundir en les desigualtats de gènere en relació a l'àmbit esportiu. Per a consultar les dades més actualitzades, veure Observatori Català de l'Esport i Observatori de la Igualtat (2023). *Dones i esport català - Dossier estadístic i el Pla d'impuls de l'esport femení a Catalunya, 2024-2023*.

- ✓ Una compilació de documents (guies, infografies, reglaments, etc.) que poden ser d'utilitat per aprofundir en determinats aspectes que fan referència a la incorporació de la perspectiva feminista en els equipaments municipals i, de forma més àmplia, en les polítiques públiques esportives.

02.- MARC NORMATIU

En aquest apartat s'ha indicat la normativa autonòmica que fa referència a:

- Igualtat entre dones i homes.
- Igualtat de tracte i no-discriminació.
- LGTBI+.
- Erradicació de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques.

No s'ha desenvolupat la normativa en relació amb l'àmbit esportiu, la qual també incorpora aspectes en matèria d'igualtat de gènere i diversitat afectiva, sexual i de gènere; en tot cas, si es vol consultar, es pot fer a través de l'enllaç: [Bloc II normatiu - Esports - Diputació de Barcelona](#)⁷.

Les polítiques públiques d'igualtat de gènere i diversitat afectiva, sexual i de gènere compten actualment amb una llarga trajectòria, la qual ha estat possible gràcies a les lluites i aportacions dels moviments feministes i LGTBI+. Per aquest motiu existeix una **àmplia legislació en la matèria a diferents nivells territorials** -internacional, regional, estatal, autonòmica i local- que estableix les bases i les obligacions dels poders públics per avançar cap a societats equitatives, garantint la igualtat real i efectiva entre homes i dones i els drets de les persones a la igualtat de tracte i la no-discriminació.

Una de les estratègies més rellevants per a treballar per la igualtat de gènere és la **transversalitat de gènere**. D'acord amb això, totes les polítiques públiques, en tots els àmbits, nivells i fases, han d'incorporar la perspectiva feminista, entenent que són necessàries polítiques integrals i que superin l'àmbit sectorial per a posar fi a problemàtiques que són estructurals. Aquest és un dels principis d'actuació dels poders públics recollits en la **Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes**, i es tracta també d'una de les funcions encomanades als ens locals en l'Article 6: "Crear i adequar els mecanismes necessaris per a integrar la transversalitat de la perspectiva de gènere en llurs actuacions polítiques".

El mateix Article 6 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, inclou un seguit de disposicions en relació amb les funcions dels ens locals de Catalunya, disposicions d'obligat compliment per part dels ens locals. A més a més, el text legal incorpora un article sencer dedicat a l'àmbit esportiu (Article 30), el qual recull aspectes que s'han de tenir en compte per a la planificació de les polítiques esportives, com "Fomentar la incorporació, la participació i la continuïtat de les dones en l'esport en totes les etapes de la vida", "Incorporar indicadors de perspectiva de gènere en els

---

⁷ També es pot consultar la normativa que regula els drets LGTBI en l'àmbit esportiu: [Vols conèixer la normativa que regula els drets LGTBI a l'àmbit esportiu? T'ho expliquem - Deportes - Diputació de Barcelona](#)

diferents àmbits de l'esport a Catalunya" o "Elaborar protocols i mecanismes de prevenció i actuació davant de la violència masclista en la pràctica esportiva i en l'esport en general"⁸.

És també des dels feminismes que han sorgit propostes com la **interseccionalitat**, enfocament que suma a les relacions de gènere la necessitat d'introduir altres eixos de desigualtat, els quals interactuen i s'imbriquen d'una forma determinada segons el context i el moment històric. Així, s'han de tenir en compte altres eixos d'opressió i privilegi que configuren i articulen les relacions de poder en les nostres societats (la classe social, l'origen, l'edat, la diversitat afectiva, sexual i de gènere, la salut, les capacitats diverses, etc.), de cara a impulsar polítiques que incorporin aquestes variables i que, per tant, també treballin per la transformació d'aquestes desigualtats.

La interseccionalitat també qüestiona l'anàlisi homogènia que sovint es realitza sobre determinats grups socials i, d'aquesta manera, en el cas que ens ocupa, cal partir de la **diversitat de situacions, necessitats i problemàtiques que afronten les dones o les persones LGTBI+** per tal de garantir la igualtat de drets.

La **Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació** incorpora també la perspectiva interseccional en relació amb l'abordatge de les discriminacions per diferents motius, inclosos per motius de "sexe i gènere, orientació o identitat sexual, i qualsevol forma d'LGBTI-fòbia o de misogínia"⁹, establint un seguit de mesures obligatòries per als ens públics. El text inclou també un article concret dedicat a l'àmbit esportiu (Article 18):

"2. Les administracions públiques han de garantir, en l'accés a la pràctica d'activitat física i esportiva, l'absència de qualsevol forma de discriminació i han de crear les condicions perquè aquest accés es faci d'una manera equitativa.

3. Les administracions públiques han de promoure accions que contribueixin a la presa de consciència en l'àmbit esportiu sobre la discriminació en totes les formes i expressions que recull aquesta llei"¹⁰.

Pel que fa a l'àmbit LGTBI+, el text legal de referència és la **Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia i la transfòbia**, la qual també té un caràcter integral i una voluntat de transversalitzar les mesures per incorporar-les en diferents àmbits i sectors de la societat¹¹.

La Llei, a part d'establir uns principis orientadors dels poders públics en l'Article 6, crea serveis específics per a l'atenció i acompanyament de les persones LGTBI+ -els Serveis d'Atenció Integral- i garanteix el dret a l'atenció i la reparació davant de situacions de violències o discriminacions, a més a més d'un

---

⁸ [Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes](#). Veure especialment l'Article 1. Objecte i Finalitats, 3. Principis d'actuació dels poders públics, 6. Funcions dels ens locals de Catalunya i 30. Esports.

⁹ [Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació](#). Article 1, 3.b).

¹⁰ [Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació](#). És també fonamental atendre a les discriminacions per tots els motius que inclou el text i, d'aquesta manera, impulsar el dret a la igualtat de tracte incorporant l'enfocament interseccional.

¹¹ [Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia](#). Inclou sectors d'intervenció com l'educació, les universitats, cultura, lleure i esports, mitjans de comunicació, salut, acció Social, mercat de treball, etc.

règim d'infraccions i sancions. Inclou també el “deure d'intervenció” per a les persones professionals que treballen en certs àmbits de les administracions públiques, inclòs l'àmbit esportiu. Aquest deure obliga aquestes persones a, “si tenen coneixement d'una situació de risc o tenen una sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere,(...) comunicar-ho als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan competent”¹².

En relació amb l'àmbit esportiu i del lleure, l'Article 14 estableix que les “administracions públiques de Catalunya han de vetllar per la incorporació d'activitats per a la no-discriminació per raons d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere als àmbits de la cultura, el lleure i l'esport” com, per exemple, en els esdeveniments esportius. A més, les administracions públiques han de garantir, juntament amb les federacions esportives, la lliure participació de les persones LGBTI+ a les competicions i el tracte correcte d'aquestes persones a les instal·lacions esportives.

Finalment, pel que fa a la prevenció i la reparació integral de les violències masclistes, la **Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista**, amb els canvis inclosos a través de la **Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista**, estableix també un marc normatiu de referència ineludible. A banda de recollir tots els àmbits i tipologies de violències masclistes, la Llei inclou la diligència deguda, és a dir, l'obligació dels poders públics d'adoptar “mesures legislatives i de qualsevol altre ordre per a actuar amb l'agilitat i eficiència necessàries i assegurar-se que les autoritats, el personal, els agents, les entitats públiques i els altres actors que actuen en nom d'aquests poders públics es comportaran d'acord amb aquesta obligació, amb vista a prevenir, investigar, perseguir, castigar i reparar adequadament els actes de violència masclista i protegir-ne les víctimes”¹³. També es crea la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral per a les dones i els seus fills i filles en situació de violències masclistes, establint un seguit de serveis i recursos que es despleguen per tot el territori.

A més, d'acord amb aquesta llei i amb altres normatives de drets humans internacionals, la Generalitat de Catalunya va elaborar el **Protocol marc per una intervenció amb diligència deguda en les situacions de violències masclistes**, document que estableix un model d'abordatge centrat en els drets i necessitats de les dones, adolescents i infants -amb perspectiva feminista i interseccional- i fixa dos eixos d'intervenció fonamentals, la prevenció i la reparació integral. Aquest protocol és de lectura obligatòria per a situar també els equipaments esportius com a espais lliures de violències masclistes i garantir una intervenció amb diligència deguda davant dels casos que es puguin donar en els equipaments o que es puguin conèixer, malgrat no produir-se dins dels espais esportius.

---

¹² [Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia](#). Veure l'Article 10 i 11 de la normativa. Veure també el [Protocol que desplega el deure d'intervenció de les persones que treballen a les administracions públiques de Catalunya per a fer efectiu l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya](#) i la web [Deure d'intervenció. Departament d'Igualtat i Feminisme](#).

¹³ Text consolidat de la [Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista](#). Article 3, apartat h).

03.- PROPOSTA PER INCORPORAR LA PERSPECTIVA FEMINISTA EN EQUIPAMENTS ESPORTIUS MUNICIPALS

La següent proposta vol facilitar la incorporació de la perspectiva feminista, amb enfocament interseccional, en equipaments esportius d'àmbit local. Es tracta d'indicacions bàsiques, les quals s'han d'adaptar a cada realitat municipal i a la tipologia d'equipament.

Les inversions en infraestructures, equipaments i serveis constitueixen una part molt important de l'activitat municipal. La creació de nous espais públics, construcció i explotació d'equipaments diversos, obres de sanejament, manteniment de vials, etc., impliquen habitualment un alt percentatge de recursos municipals, tant humans com econòmics.

El context en què es desenvolupen les inversions municipals avui en dia ha canviat substancialment. Superats els dèficits més immediats dels primers anys dels ajuntaments democràtics, els projectes d'inversió municipal han esdevingut més complexos i requereixen una major reflexió, informació i organització perquè els ens locals puguin actuar com a veritables dinamitzadors del territori. Aquesta evolució configura un panorama que reclama noves maneres i noves eines per afrontar les inversions locals. Les solucions d'urgència i preses sobre la marxa han de deixar lloc a la reflexió i la planificació. Per aquest motiu, la planificació d'equipaments inclou:

- **Concepció:** què es necessita?
- **Disseny:** com ha de ser?
- **Construcció:** com es farà?
- **Explotació:** com funcionarà?

Una nova infraestructura esportiva vertebrada el territori i reequilibra els recursos socials en el conjunt de la societat i afecta directament el sistema esportiu local, ja que:

- Obliga a regular la relació amb les entitats
- Ofereix noves oportunitats de promoció esportiva
- Posa a l'abast de la ciutadania noves ofertes d'activitats i de prestacions de serveis.

En la política esportiva, les infraestructures ocupen un lloc preeminent, no només pels recursos que absorbeixen i per les seves repercussions en la política general del municipi, sinó també per la seva capacitat d'incidir decisivament en el sistema esportiu local.

En aquest sentit, partir del coneixement i l'anàlisi de cada context local en relació amb la pràctica esportiva i els usos dels equipaments esportius, és un bon punt de partida per a implementar mesures que responguin a les necessitats detectades. És per aquest motiu que recomanem iniciar el disseny dels equipaments esportius realitzant una diagnosi prèvia, la qual haurà d'incorporar la perspectiva feminista i interseccional. En relació amb això, és indispensable recollir dades desagregades per gènere sobre la participació esportiva i els usos dels diferents equipaments, de manera periòdica i independentment que es realitzi la diagnosi o no¹⁴.

---

¹⁴ Realitzar un procés de diagnosi pot no estar a l'abast de tots els municipis a causa dels recursos personals i econòmics disponibles. Tanmateix, adaptar o reformular els indicadors que ja es recullen aplicant la perspectiva de gènere i interseccional és una mesura més senzilla que ens permetrà comptar amb dades de manera periòdica, les quals, analitzades correctament, ens poden mostrar la participació esportiva i els usos dels equipaments per gènere i altres variables que s'entrecreuen (edat, origen, etc.). Cal recordar, a més, que la Llei 17/2015, d'igualtat efectiva de dones i homes recull, en relació a les funcions dels ens locals de Catalunya, que cal "Adequar i mantenir estadístiques

La gran diversitat d'equipaments esportius existents en un territori amb realitats també diverses fa complex establir propostes concretes que es puguin adaptar arreu, sense atendre les especificitats de cada lloc, espai i context. Així doncs, l'àmplia tipologia d'equipaments esportius, amb uns usos diferenciats pel que fa al gènere, disciplines esportives, persones i col·lectius o grups socials que en fan ús i tipus de gestió de cada espai, dificulta de manera important poder establir indicacions generalitzades.

És per tots aquests motius que la proposta inclou recomanacions generals, que cada ens local haurà d'adaptar a la realitat dels seus equipaments esportius.

Les recomanacions i disposicions s'han organitzat al voltant de 5 eixos temàtics concrets:

- A. DISSENY DE L'ENTORN I DE L'INTERIOR.
- B. PARTICIPACIÓ I PRESENCIA EN EQUITAT.
- C. VISIBILITZACIÓ I RECONeixEMENT.
- D. REDISTRIBUCIÓ DELS RECURSOS.
- E. ESPAIS FEMINISTES I ABORDATGE DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES I LGTBI-FÒBIQUES.

A. DISSENY DE L'ENTORN I DE L'INTERIOR

- Assegureu que l'exterior de l'equipament compta amb una **il·luminació adequada i que en la construcció no hi ha "punts o racons foscos"**. A més a més, tingueu en compte el disseny de **voreres prou amples, passos de vianants adequats i la llegibilitat en l'accés** a l'equipament.
- Tingueu en compte els **mitjans de transport disponibles** per arribar a l'equipament, facilitant al mateix temps la connectivitat a través de la creació d'infraestructures ciclistes (carrils bici, espais en l'equipament per aparcar les bicicletes o patinets, etc.); en tot cas, és important tenir en compte que la programació d'activitats ha d'estar coordinada amb els horaris dels mitjans de transport.
- Aspectes com un **entorn senyalitzat, visible, amb concurrència de persones i vida comunitària** que faciliten una vigilància informal, són aspectes que contribueixen a millorar la percepció de seguretat de les dones¹⁵.
- Pregunteu-vos **a quins espais estem donant centralitat dins de l'equipament** i si aquests corresponen amb els usos més masculinitzats, i penseu en mesures per a transformar aquesta realitat.

---

actualitzades que permetin un coneixement de la situació diferencial de dones i homes en els diferents àmbits d'intervenció local". El mateix text legal, en l'article dedicat a Esports (Article 30), especifica que les polítiques esportives han d'incorporar "indicadors de perspectiva de gènere en els diferents àmbits de l'esport a Catalunya". Per a més informació sobre com incorporar aquest enfocament en la recollida i anàlisi de dades, consultar la guia *Introduint la perspectiva de gènere interseccional a les estadístiques. Guia teoricopràctica* ([Introduint la perspectiva de gènere interseccional a les estadístiques. Guia teoricopràctica](#)).

¹⁵Col·lectiu Punt6. *Mobilitat des d'una perspectiva de gènere*. https://pdmobilitat.cat/wp-content/uploads/2019/09/Pon%C3%A8ncia3_Perspectiva-de-g%C3%A8nere-i-Accessibilitat.pdf

- Dissenyeu **espais accessibles i que facilitin l'autonomia de les persones**, les quals s'han de poder moure lliurement i de manera autònoma per l'equipament, sense dependre de cap altra persona. Així, elements de connectivitat, accessibilitat, llegibilitat, seguretat i senyalització adequats són indispensables per a fer-ho possible.
- **Doneu prioritat al disseny de les zones de vestidors i lavabos i situeu-los en espais de centralitat**, pensant en tots els elements que fan falta perquè siguin **inclusius, accessibles, segurs i responguin a la diversitat de necessitats** de les persones usuàries i treballadores¹⁶. Per exemple:
  - És recomanable que coexisteixin espais segregats per sexe o gènere amb espais no segregats degudament senyalitzats (en aquest últim cas, la senyalística pot visibilitzar l'espai pel seu ús i no tant en relació amb la persona que el pot utilitzar). La senyalització dels diferents espais ha de ser inclusiva. Així, per exemple, es poden generar vestidors mixts per a persones que no s'identifiquen amb les categories "home" o "dona", per exemple.
  - Pel que fa a l'interior dels vestidors, s'hauran de contemplar cabines individuals i vestidors familiars, així com dutxes individuals.
  - És important que hi hagi espais equipats amb un vàter (que puguin usar les persones amb mobilitat reduïda), un mirall, una pica (per exemple, per netejar la copa menstrual), eixugamans, espais per a deixar-hi l'abric o els objectes que es puguin portar i papereres (per exemple, per a dipositar compreses i tampons). Aquests espais haurien d'estar tant dins dels espais de vestidors (encara que estiguin segregats per sexe) com en espais comuns.
  - Fer constar en el reglament d'ús que els vestidors i dutxes familiars (o individuals que així ho indiquin), que seran accessibles per a tothom, independentment del gènere amb el qual s'identifiquin les persones que en facin ús.
- Tingueu en compte també les **necessitats de les persones treballadores**. Per exemple, pensant un espai adequat per al personal de neteja, el personal administratiu o el tècnic.
- Valoreu la **necessitat d'incorporar espais de cures o de lactància** dins dels mateixos equipaments esportius, segons la tipologia d'equipament. Aquests espais han d'estar ubicats en llocs que no tinguin distinció de gènere.

---

¹⁶ Sobre els lavabos i vestidors, les persones expertes fan propostes variades i no hi ha un model de disseny únic. A més, cal tenir en compte les diverses identitats i expressions de gènere per tal d'assegurar els drets de totes les persones usuàries. Al ser un tema especialment sensible i que ha de donar resposta a necessitats molt diverses, recomanem un assessorament previ i especialitzat en aquesta matèria per a dur a terme el disseny d'aquests espais. Per a més informació veure, entre d'altres: *La incorporació de la perspectiva de gènere en el disseny, la implantació i la gestió dels equipaments de la ciutat de Barcelona*, p. 142.

- Altres aspectes, com **l'entrada de llum natural, la insonorització dels espais, una climatització adequada**, etc., contribueixen a generar espais amables i confortables per a totes les persones usuàries.

B. PARTICIPACIÓ I PRESENCIA EN EQUITAT

- Programeu **activitats que no reproduïxin estereotips de gènere i que fomentin la pràctica esportiva de les dones**, tenint en compte que no es tracta d'un grup social homogeni i que cal atendre la diversitat de necessitats contemplant l'edat, l'origen, la classe social, les capacitats diverses, l'estat de salut, etc.
- **Adapteu els horaris de les activitats esportives a les necessitats de les persones**, facilitant uns usos dels temps equilibrats. En aquest sentit, és important apostar per horaris amplis, flexibles i que facilitin la conciliació.
- Apliqueu una **política de preus i abonaments amb perspectiva feminista i interseccional**, que tingui en compte situacions de vulnerabilització i les desigualtats socioeconòmiques: abonaments familiars, famílies monoparentals, persones en situació d'atur, dones en situació de violències masclistes, etc.
- Compteu amb la **participació de les entitats esportives i les persones usuàries dels equipaments** de cara al disseny i remodelació dels espais esportius. Aquesta participació haurà de contemplar que existeixen grups i col·lectius infrarepresentats o que normalment no es tenen en compte en la participació, i fomentar aquesta participació.
- Faciliteu **recursos perquè les persones usuàries puguin aportar les seves opinions, propostes i problemàtiques** respecte l'equipament. Per exemple, instal·lant bústies on s'hi puguin dipositar missatges.

C. VISIBILITZACIÓ I RECONeixEMENT

- **Feu visible l'esport protagonitzat per dones, joves i nenes, així com les fites assolides per les esportistes i els equips femenins locals**, de qualsevol de les disciplines esportives. Cal fer **el mateix amb les pràctiques esportives protagonitzades per les persones LGTBI+**, a les quals també cal donar visibilitat i reconeixement.
- Impulseeu la **creació de premis i reconeixements públics a les esportistes i equips femenins locals**, així com a aquelles entitats o clubs esportius que destaquen en el seu compromís amb la igualtat de gènere i la diversitat afectiva, sexual i de gènere.

- **Recupereu la història i la genealogia esportiva local amb perspectiva feminista**, visibilitzant les desigualtats de gènere i les lluites feministes i LGTBI+ per la igualtat i els drets de les dones i les persones LGTBIQ+ en els esports.
- Utilitzeu un **llenguatge inclusiu, no sexista i no discriminatori en totes les comunicacions, internes i externes, i en tots els canals i mitjans comunicatius i de difusió**, tenint en compte la diversitat familiar, funcional, corporal, etc. Aquest element és també indispensable en relació amb les **imatges**, les quals, com la resta de comunicacions, han d'estar **lliures d'estereotips de gènere, racistes, LGBTI-fòbics, capacitistes, edatistes, etc.**, i han de **mostrar la diversitat de totes les persones**. A més a més, s'ha de tenir en compte la diversitat corporal i **no fomentar la pressió estètica**¹⁷.
- **Disposeu d'impresos per sol·licitar els carnets, abonaments i inscripcions a les activitats que tinguin en compte la diversitat sexual i de gènere**, facin constar el nom sentit i que aquest sigui el nom utilitzat en tots els documents i en totes les comunicacions. També han de recollir la **diversitat familiar, mostrant els diferents tipus de famílies** (homoparentals i monoparentals) i totes les situacions possibles respecte a les persones responsables de la canalla.

D. REDISTRIBUCIÓ DELS RECURSOS

- Establiu uns **criteris equitatius de cessió d'ús dels espais i els recursos esportius**, pensant en la distribució horària, la disponibilitat d'espais, el material esportiu, etc. Això cal aplicar-ho també en els esdeveniments i competicions esportives¹⁸.
- Considereu **criteris per la igualtat de gènere en les polítiques d'impuls de beques i ajuts econòmics** a les persones esportistes locals.
- Elaboreu **pressupostos amb perspectiva feminista**, amb l'objectiu de corregir biaixos respecte als recursos econòmics que es dediquen a la població en funció del seu gènere.

E. ESPAIS FEMINISTES I ABORDATGE DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES I LGTBI-FÒBIQUES.

- Establiu mecanismes **de sensibilització, prevenció i abordatge de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques des d'un enfocament interseccional** en tots els equipaments esportius¹⁹. Per exemple:

---

¹⁷ Veure el *Pla d'Acció per combatre la pressió estètica, 2023-2026*. El document inclou un seguit d'actuacions adreçades a l'àmbit esportiu. [Pla d'acció per combatre la pressió estètica 2023-2026](#)

¹⁸ Diputació de Barcelona. [Criteris per a la distribució d'espais esportius municipals](#).

¹⁹ Diputació de Barcelona. [Protocol marc per a l'abordatge de les violències masclistes en equipaments municipals](#).

- Elaboració de Protocols d'abordatge de les violències masclistes en equipaments públics i coneixement dels circuits territorials de prevenció i reparació integral de les violències masclistes.
  - Elaboració de Protocols específics per l'abordatge de les violències LGTBI-fòbiques.
  - Elaboració de reglaments d'ús d'equipaments esportius municipals que incorporin la perspectiva feminista.
  - Elaboració d'un "manual de benvinguda al centre" que inclogui la descripció del centre, com funciona, el compromís amb la igualtat, els drets LGTBI+ i l'abordatge de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques.
  - Adhesió a la Xarxa Punts Liles.
  - Difusió dels serveis d'acompanyament i reparació integral de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques existents en el territori, així com dels supramunicipals.
  - Formació periòdica a tot el personal que treballa i forma part de l'equipament esportiu, inclosos aspectes com la diligència deguda i el deure d'intervenció. Les formacions dirigides a les entitats esportives també són un bon mecanisme de foment de la igualtat de gènere.
  - Participació i impuls de campanyes de sensibilització i prevenció de les violències masclistes.
  - Senyalització del compromís del centre en la lluita contra les violències masclistes i LGTBI-fòbiques a través de la col·locació de cartells o adhesius en espais visibles (com les portes d'accés, per exemple).
- Mostreu el **compromís dels equipaments esportius amb les lluites feministes, la igualtat de gènere i la diversitat afectiva, sexual i de gènere**. Per exemple:
- Elaboració de plans locals de gènere en l'activitat física i en l'esport, que incorporin els equipaments esportius o inclusió de l'àmbit esportiu dins de les temàtiques que componen els plans d'igualtat de gènere locals.
  - Formació periòdica en matèria d'igualtat de gènere i interseccionalitat adreçada a tot el personal de l'equipament esportiu (personal tècnic esportiu, de manteniment, personal d'atenció, etc.). Les formacions dirigides a les entitats esportives també són un bon mecanisme de foment de la igualtat de gènere.

- Inclusió d'aspectes relacionats amb la igualtat de gènere en les condicions, normatives d'ús i accés o reglaments que regulen els equipaments esportius.
  - Participació i impuls de campanyes de sensibilització sobre la igualtat de gènere i la diversitat afectiva, sexual i de gènere. Per exemple, organitzant activitats al voltant de les principals commemoracions internacionals de temàtica feminista o esportiva.
  - Senyalització del compromís del centre amb la igualtat de gènere i la diversitat LGTBI+ a través de la col·locació de cartells o adhesius en espais visibles (com les portes d'accés, per exemple).
- Si és el cas, gestioneu els centres a través de **mecanismes de contractació pública d'empreses o entitats que incloguin clàusules de gènere** (que les empreses comptin amb un pla d'igualtat de gènere, amb protocol contra l'assetjament sexual i per raó de sexe en l'àmbit laboral, que assegurin la paritat entre el personal tècnic i dinamitzador de les activitats esportives, etc.).
  - Atorgueu **subvencions a les entitats esportives amb criteris que incorporin la perspectiva feminista**.

04.- BIBLIOGRAFIA, WEBGRAFIA I RECURSOS

- Agrupación Deportiva Ibérica LGTBI+ (2018). Guía del deporte inclusivo para personas LGTBI+. Disponible:
[Microsoft Word - GUÍA ACTUALIZACION SEPTIEMBRE 2018.docx](#)
- Ajuntament de Barcelona, Barcelona Regional (2024). *Guia per a la implementació de la perspectiva de gènere al disseny i la gestió dels equipaments municipals*. Disponible:
https://ajuntament.barcelona.cat/dones/ca/noticia/nova-guia-per-incorporar-la-perspectiva-de-gener-als-equipaments-de-la-ciutat_1391756
- Ajuntament de Barcelona (2024). *Equipaments esportius amb perspectiva de gènere*. Disponible:
https://ajuntament.barcelona.cat/donesiesport/sites/default/files/2023-04/2166-IBE-GENERE%20CARTELL-09-WEB2_0.pdf
- Ajuntament de Barcelona (2024). *Circuit per lluitar contra les violències LGTBI-fòbiques o racistes en equipaments esportius*. Disponible:
https://ajuntament.barcelona.cat/donesiesport/sites/default/files/2023-03/CIRCUIT_final_corregit.pdf

- Ajuntament de Barcelona (2023). *Mesura de govern per uns equipaments municipals amb perspectiva de gènere. Resum executiu.*
Disponible:
[AE06 EQUIPAMENTS LW.pdf](#)
- Ajuntament de Barcelona (2019). *La incorporació de la perspectiva de gènere en el disseny, la implantació i la gestió dels equipaments de la ciutat de Barcelona.*
Disponible:
<https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/bitstream/11703/119197/1/Incorporaci%20de%20la%20perspectiva%20de%20g%20c%20a8nere%20en%20els%20equipaments%20de%20Barcelona.pdf>
- Col·lectiu Punt6 (2019). *Mobilitat des d'una perspectiva de gènere.*
Disponible:
https://pdmobilitat.cat/wp-content/uploads/2019/09/Pon%20C3%A8ncia3_Perspectiva-de-g%20c3%A8nere-i-Accessibilitat.pdf
- Diputació de Barcelona (2024). *Protocol marc per a l'abordatge de les violències masclistes en equipaments municipals.*
Disponible:
[Protocol marc per a l'abordatge de les violències masclistes en equipaments municipals](#)
- Diputació de Barcelona (2024): *Criteris per a la distribució d'espais esportius municipals.*
Disponible:
[Criteris per a la distribució d'espais esportius municipals](#)
- Diputació de Barcelona (2024). *Elaboració del Protocol per a l'abordatge de violències masclistes en els equipaments esportius municipals.*
Disponible:
[Elaboració del Protocol per a l'abordatge de violències masclistes en els equipaments esportius municipals. Guia](#)
- Diputació de Barcelona (2024): *Guia per a l'elaboració del Pla d'igualtat de gènere en l'activitat física i l'esport.*
Disponible:
[20240708_plaigualtatactivatfísicaiesportdiba](#)
- Diputació de Barcelona (2024): *Estudi d'avaluació i propostes de millora dels circuits esportius de proximitat.*
Disponible:
https://llibreria.diba.cat/cat/llibre/estudi-d-avaluacio-i-propostes-de-millora-dels-circuits-esportius-de-proximitat_70812

- Diputació de Barcelona (2021). *La incorporació de la perspectiva de gènere en el sistema esportiu local*.
Disponible:
[67f52b7b-a6b6-a648-39b2-dce475545474](https://www.diba.cat/contingut/67f52b7b-a6b6-a648-39b2-dce475545474)
- Federación Española de Municipios y Provincias, Consejo Superior de Deportes (2011). *Guía para la incorporación de la perspectiva de género en la gestión deportiva local*.
Disponible:
<https://www.uco.es/igualdad/images/documentos/guia-incorporacion-perspectiva-genero.pdf>
- Generalitat de Catalunya, Secretaria General de l'Esport i l'Activitat Física (SGEiAF) (2024). *Pla d'impuls de l'esport femení a Catalunya, 2024-2030*.
Disponible:
https://inefc.gencat.cat/web/.content/05_actualitat/noticies/Documents/impulsEsport_femeniCatalunya.pdf
- Generalitat de Catalunya (2017). *Protocol que desplega el deure d'intervenció de les persones que treballen a les administracions públiques de Catalunya per a fer efectiu l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya*.
Disponible:
[Protocol v 17 10 17-redef](#)
- Generalitat de Catalunya (2024). *Protocol d'intervenció per gestionar la diversitat per raó d'identitat de gènere a l'Administració de la Generalitat de Catalunya*.
Disponible:
[Protocol d'intervenció per gestionar la diversitat per raó d'identitat de gènere a l'administració de la Generalitat de Catalunya](#)
- Generalitat de Catalunya (2023). *Pla d'acció per combatre la pressió estètica, 2023-2026*.
Disponible:
[Pla d'acció per combatre la pressió estètica 2023-2026](#)
- Generalitat de Catalunya (actualitzada el 2023): *Guia per a la incorporació de la perspectiva de gènere en els contractes públics*. Actualització 2023.
Disponible:
[Guia per a la incorporació de la perspectiva de gènere en els contractes públics. Actualització 2023](#)
- Generalitat de Catalunya (2023). *Introduint la perspectiva de gènere interseccional a les estadístiques. Guia teòricopràctica*.
Disponible:
https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/07_estudis_metodologies/publicacions_eines15-1.pdf

- Generalitat de Catalunya (2023). *Recomanacions per combatre la pressió estètica en l'àmbit esportiu*.
Disponible:
[Recomanacions per combatre la pressió estètica en l'àmbit esportiu.](#)
- Generalitat de Catalunya, Direcció General de Contractació Pública, Institut Català de les Dones (2023). *Actualització de la Guia per a la incorporació de la perspectiva de gènere en els contractes públics*.
Disponible:
<https://contractacio.gencat.cat/ca/principis/contractacio-estrategica/contractacio-publica-socialment-responsable/guia-perspectiva-genero-contractes-publics/>
- Generalitat de Catalunya (2023). *Radiografia de l'LGTBI-fòbia a Catalunya*.
Disponible:
[Microsoft Word - Radiografia de l'LGTBI-fòbia a Catalunya \(2023\) format.docx](#)
- Generalitat de Catalunya (2022). *Protocol marc per una intervenció amb diligència deguda en situacions de violències masclistes*.
Disponible:
[Protocol Marc per una intervenció amb diligència deguda en situacions de violències masclistes](#)
- Generalitat de Catalunya (2024). *Recomanacions per incloure les diversitats sexuals i de gènere a la gestió dels espais esportius*.
Disponible:
[Recomanacions per incloure les diversitats sexuals i de gènere a la gestió dels espais esportius](#)
- Grupo AFES (2023). *Esport, inclusió i diversitat LGTBI. Guia teoricopràctica*. València: Generalitat Valenciana-U. de València.
Disponible:
[Deporte y personas LGTBI-VAL v4.pdf](#)
- Grupo AFES (2023). *Diversitats en l'activitat física i l'esport*. València: Generalitat Valenciana-U. de València.
Disponible:
[Diversitats-activitat-fisica-esport.pdf](#)
- Moscoso, D. i Martin, M. (2023). *Desigualdades de las deportistas de alta competición en España y medidas para la igualdad efectiva*. Ministerio de Igualdad.
Disponible:
https://www.inmujeres.gob.es/areasTematicas/AreaDeporte/docs/Estudios/Desigualdad_en_el_deporte.pdf

- Observatori Català de l'Esport i Observatori de la Igualtat (2023). *Dones i esport català - Dossier estadístic*. Generalitat de Catalunya.

Disponible:

<https://inefc.gencat.cat/ca/detalls/noticia/dossier-estadistic-dones-i-esport-catala-2023>